

«Την οργή ψάλλε, θεά, του Αχιλλέα, του γιου του Πηλέα, την καταραμένη, που έδωσε μύριους πόνους στους Αχαιούς και έστειλε πολλές γενναίες ψυχές ηρώων στον Άδη, και τα κορμιά τους τα αφήκε να τα φάνε οι σκύλοι και κάθε λογής όρνια. Και ήταν του Δία η θέληση που εκπληρωνόταν, από τη στιγμή που πρωτομάλωσαν και χώρισαν ο γιος του Ατρέα, ο αρχηγός του στρατού, και ο θείος Αχιλλέας».

Μέσα στους πρώτους επτά στίχους της Ιλιάδας, ο ποιητής εκθέτει την υπόθεση του έπους και ταυτόχρονα προκαλεί το ενδιαφέρον του ακροατή να το ακούσει. Εκτείνεται σε 15.693 στίχους και, όπως ήδη αναφέρθηκε, εκτυλίσσεται στο τέλος του ένατου με αρχές του δέκατου χρόνου της πολιορκίας της Τροίας.

Ραψωδία Α – Η οργή του Αχιλλέα

Ανάμεσα στις γυναίκες που ο Αχιλλέας αιχμαλώτισε, όταν πήρε την πόλη Λυρνησό, τότε που κυνηγούσε τον Αινεία, ήταν και η βασίλισσα, Βρισηίδα. Ο στρατός τού την παραχώρησε. Κι όταν ο ήρωας κυριεύσε τη Θήβα της Κιλικίας, αιχμαλώτισε την Χρυσήδα. Αυτήν ο στρατός την έδωσε στον Αγαμέμνονα που έτυχε να την αγαπήσει περισσότερο και από την γυναίκα του, Κλυταιμνήστρα. Τα προβλήματα ξεκίνησαν, όταν ο Χρύσης, ο ιερέας του Απόλλωνα και πατέρας της Χρυσήδας, εμφανίστηκε στο στρατόπεδο σέρνοντας ένα φόρτωμα λύτρα και παρακάλεσε (Α 17 κ.ε.):

«Ατρείδες και άλλοι Αχαιοί με τις όμορφες κνημίδες, σε σας να δώσουν οι θεοί, που κάθονται στα παλάτια του Ολύμπου, να κυριέψετε την πόλη του Πριάμου και να φτάσετε με το καλό στα σπίτια σας, κι εμένα μακάρι να μου ελευθερώσετε την κόρη μου και να δεχτείτε τα λύτρα, δείχνοντας σεβασμό στον γιο του Δία, τον Απόλλωνα που και από μακριά χτυπώντας πετυχαίνει».

Όλοι οι Αχαιοί συμφώνησαν να επιστραφεί στον πατέρα της η Χρυσήδα και να κρατηθούν τα πλούσια λύτρα που από μόνος του έφερνε. Ο Αγαμέμνωνας όμως, όχι μόνο αρνήθηκε την προσφορά αλλά και φέρθηκε άπρεπα στον γέρο ιερέα, αποδιώχνοντάς τον με σκαιότητα. Την Χρυσήδα, σκόπευε να την πάρει μαζί του στην Αργολίδα και να την κρατήσει ως τα γερατειά της.

Ο Χρύσης έφυγε φοβισμένος. Όταν απομακρύνθηκε αρκετά, προσευχήθηκε στον Απόλλωνα Σμινθέα (αυτόν που σκοτώνει τους αρουραίους) «να πληρώσουν οι Δαναοί τα δάκρυά του». Ο Απόλλωνας συγκατένευσε. Σε δικό του ιερέα άλλωστε είχε γίνει η προσβολή και στον ίδιο αντανakλούσε. Επί εννιά ημέρες, τα βέλη του θεού σκότωναν: Χτυπούσαν, αντί για τους αρουραίους, τους Αχαιούς που πέθαιναν από φοβερό λοιμό. Η Ήρα ήταν εκείνη που έβαλε στον Αχιλλέα την ιδέα, την δέκατη ημέρα, να καλέσει τους Αχαιούς σε συνέλευση και να ρωτήσει τον μάντη Κάλχα, τι έπρεπε να κάνουν. Ο Κάλχας εξήγησε ότι ο Απόλλωνας έστελνε το θανατικό, επειδή είχε προσβληθεί με τη συμπεριφορά απέναντι στον Χρύση. Το κακό θα σταματούσε μόνον αν η Χρυσήδα επιστρεφόταν στον πατέρα της και μάλιστα χωρίς λύτρα και ανταλλάγματα. Τον άκουσε ο Αγαμέμνωνας κι εξοργισμένος του είπε τα περιφημα εκείνα λόγια (Α 106):

«Μάντι κακών, ου πω ποτέ μοι το κρήγνυον είπας» (μάντι κακών, ποτέ ως τώρα δεν μου είπες κάτι που να είναι ευχάριστο).

Την ήθελε την Χρυσήδα, περισσότερο και από την Κλυταιμνήστρα. Αντιμέτωπος όμως με την θέληση του Απόλλωνα, ήταν αναγκασμένος να τη δώσει πίσω, να μην αφανίζεται ο στρατός. Θα την επέστρεφε με την προϋπόθεση ότι οι Αχαιοί θα του αντικαθιστούσαν την απώλεια. Ο Αχιλλέας ήταν που είπε ότι εκείνη την ώρα δεν υπήρχαν αδιανέμητα λάφυρα. Η απώλεια θα αναπληρωνόταν, όταν έπαιρναν την Τροία. Ο Αγαμέμνωνας θύμωσε και πρόβαλε την απαίτηση να του δοθεί ό,τι πήρε ο Αχιλλέας ή ο Οδυσσέας ή ο Αίας ή ο Ιδομενέας.

Ακολούθησε λογομαχία με τον Αγαμέμνονα να πεισμώνει και να απαιτεί να του δοθεί το δώρο που ο στρατός είχε δώσει στον Αχιλλέα, η Βρισηίδα. Ο Αχιλλέας εξοργίστηκε και σκέφτηκε να τελειώνει μια για πάντα με τον Αγαμέμνονα. Τον συγκράτησε η θεά Αθηνά, σταλμένη από την Ήρα. Ο Αχιλλέας πειθάρχησε αλλά πήρε τρομερή απόφαση: Θα αποσυρόταν από τον πόλεμο. Ο Αγαμέμνωνας φρένιαζε, ενώ μάταια ο Νέστορας προσπαθούσε να συμβιβάσει τα ασυμβίβαστα. Η συνέλευση διαλύθηκε.

Ο Αχιλλέας πήγε στα καράβια των Μυρμιδόνων, ο Αγαμέμνωνας έστειλε με τον Οδυσσέα την Χρυσήδα στον πατέρα της και δυο ανθρώπους του να πάρουν την Βρισηίδα από τον Αχιλλέα και να την εγκαταστήσουν στη σκηνή του. Τους την παρέδωσε ο Πάτροκλος. Δακρυσμένος ο Αχιλλέας παρακάλεσε τη μητέρα του, Θέτιδα, να ζητήσει από τον Δία να βοηθήσει ώστε οι Τρώες να αφανίσουν τους Αχαιούς.

Οι θεοί έλειπαν από τον Όλυμπο, ο Απόλλωνας εισάκουσε την προσευχή του, ευτυχισμένου που ξαναπήρε την κόρη του, Χρύση, όλα πήγαιναν καλά για τους Αχαιούς. Όμως, κάποτε οι θεοί επέστρεψαν στα ολύμπια παλάτια. Ήταν η δωδέκατη μέρα, αφότου ο Αχιλλέας είχε ζητήσει τη μεσολάβηση της μητέρας του. Η Θέτιδα μετέφερε στον Δία την παράκληση του γιου της. Συγκατένευσε ο Δίας, αν και μουρμούρισε ότι θα είχε άσχημα μπερδέματα με την Ήρα που προστάτευε τους Αχαιούς. Στη συνέλευση των θεών που ακολούθησε, η κουβέντα ξεκίνησε με λογομαχίες αλλά, χάρη στη μεσολάβηση του Ήφαιστου, κατέληξε σε ολοήμερο γλέντι.

Οι Αχαιοί έμελλε να υποφέρουν.

(τελευταία επεξεργασία, 4 Φεβρουαρίου 2022)